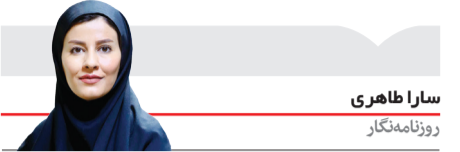

«فرهنگستان» ابعاد مختلف یک ایده علمی را بررسی می‌کند

دانش شهر؛ حلقه وصل علم، تجارت و زندگی

سارا طاهری
روزنامه‌نگار

دانش شهر؛ شهری است که با هدف گسترش دانش در شهرها طراحی شده است؛ امروزه باور همگان بر این است که اتکا به دانش و نیروهای فکری و فناوری در توسعه همه‌جانبه به‌خصوص توسعه علمی و فناوری کشور مؤثر است. دانش شهر نیز مفهوم نسبتاً جدیدی است که با هدف توسعه دانایی محور، به‌صورت مستمر و مداوم دانش را تقسیم، به‌روزرسانی و سنجش می‌کند و همین امر موجب تعامل بیشتر مردم با شهر و مردم با خودشان می‌شود؛ در واقع دانش شهرها شهرهایی پایدار و دارای اقتصاد مبتنی بر دانش هستند که شهروندان در آن رفاه و آسایش دارند.

دانش شهرها عملکرد پارک‌های علم و فناوری را در عملکردهای شهری ترکیب می‌کنند و قصد پرورش دانایی را دارند. به همین دلیل گفته می‌شود آنها می‌توانند در افزایش کیفیت زندگی شهروندان، ایجاد اشتغال و ثروت، افزایش درآمد جامعه و... مؤثر باشند. شهرهایی مانند بارسلونا، مونیک، ملبورن و استکهلم نمونه‌هایی موفق از شهرهای دانش محور هستند. این روزها دانشگاه آزاد اسلامی به دنبال ایجاد دانش شهرهایی است که تمام المان‌های یک شهر را داشته و شاکله آن حول دانش و فناوری شکل گرفته باشد. در واقع دانش شهرها یکی از خروجی‌های دانشگاه‌های نسل چهارم و پنجم خواهد بود. دانشگاه‌های نسل اول آموزش محور بودند و افراد با گرفتن مدرک مشغول به کار می‌شدند، در نسل دوم، دانشگاه به‌سمت پژوهش محور بودن سوق یافت و در نسل سوم، کارآفرینی محور فعالیت‌های دانشگاه شد و امروز در حال گذر از نسل سوم به چهارم دانشگاه‌ها هستیم؛ نسلی که در آن، دانشگاه جامعه را هدایت می‌کند. دانش شهرها نیز خروجی دانشگاه‌های نسل چهارم هستند. دانشگاه‌های نسل سوم نیازمند مؤلفه‌هایی نظیر مراکز رشد، فعالیت‌های دانش بنیان و حرکت‌های شتاب دهنده بوده و روش مدیریت در این نوع دانشگاه‌ها مبتنی بر هدایت جامعه به سمت کارآفرینی است. به همین دلیل است که مسئولان دانشگاه آزاد اسلامی در تلاش هستند تا فرصت‌ها را شناسایی کرده و در جهت استفاده بهینه از این فرصت‌ها، گام‌های عملی بردارند. این دانشگاه این روزها در دانشگاه‌های نسل سوم و کارآفرین و دانشگاه‌های نسل چهارم پیشگام و پیشقدم است و در همین راستا قرار شد نخستین دانش شهر دانشگاه آزاد اسلامی در کشور با رویکرد شهر هوشمند، به‌منظور استقرار مراکز رشد و واحدهای فناور و ایجاد پارک‌های علم و فناوری، مجتمع‌های صنفی و خدماتی در واحد نجف‌آباد تأسیس شود.

شهری با زیست‌بوم کامل فناوری و تعامل دانش و صنعت

حال سوال اینجاست که لزوم ایجاد دانش شهرها چیست؟ دکتر طهرانچی، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی معتقد است مقابله با محصولات تمدنی غرب که حاصل دانش شهرهایی مانند «سیلیکون ولی» است، تنها با چند دانشگاه و شرکت دانش بنیان امکان پذیر نیست، بلکه دانش شهری می‌خواهد که زیست‌بوم کامل فناوری و تعامل دانش و صنعت باشد. اما علت انتخاب شهر اصفهان برای ایجاد دانش شهر چه بود؟ استان اصفهان از لحاظ جمعیت دانشجویی در بین استان‌های دانشگاه آزاد اسلامی پس از تهران، رتبه دوم را به خود اختصاص داده و بر این اساس طرح‌های تحولی قابل توجهی برای این استان در نظر گرفته شده است. واحد نجف‌آباد با دارا بودن بالغ بر ۱۲۷۷ هکتار زمین، بزرگ‌ترین واحد دانشگاهی کشور با رتبه جامع مستقل است که زیرساخت‌های لازم را در ابعاد مختلف آموزشی، پژوهشی و فناوری در اختیار دارد و با سرمایه‌های انسانی توانمند و نخبه با بیش از ۱۷۰ رشته تحصیلی فقط در مقاطع تحصیلات تکمیلی در ۱۰ دانشکده مصوب و ۱۱ مرکز تحقیقاتی، می‌تواند گام‌های مؤثری در جهت تحقق اهداف و سیاست‌های کلان دانشگاه آزاد اسلامی بردارد.

تعمیر مهلت انتخاب رشته کنکور ۹۹ تا دوشنبه

سخنگوی سازمان سنجش آموزش کشور گفت: «مهلت انتخاب رشته در کنکور سراسری سال ۹۹ تا دوشنبه ۷ مهرماه تمدید شد. فاطمه زرین آمیزی در گفت‌وگو با مهر اظهار داشت: «انتخاب رشته کنکور سراسری سال ۹۹ از دوم مهرماه ۹۹ در سایت سازمان سنجش آموزش کشور آغاز شده و ۵ مهر ۹۹ به پایان می‌رسد که به‌منظور ارائه فرصت به داوطلبان این مهلت تا ساعت ۲۴ روز دوشنبه ۷ مهرماه تمدید شد.» وی افزود: «رشته‌های جدید برای انتخاب رشته داوطلبان کنکور سراسری ۹۹ در سایت سازمان سنجش قرار خواهد گرفت و داوطلبان لازم است نسبت به مشاهده این رشته‌ها و انتخاب آنها در صورت تمایل اقدام کنند.» سخنگوی سازمان سنجش یادآور شد: «تعداد یک میلیون و ۱۲ هزار و ۴۰۶ نفر مجاز به انتخاب رشته در کنکور سراسری ۹۹ شده‌اند.»

واحد نجف‌آباد گفت: «فرصت‌های منحصر به فردی در این دانشگاه وجود دارد و واحد نجف‌آباد یکی از واحدهای ویژه دانشگاه آزاد اسلامی است. دانشگاه آزاد اسلامی یک واحد بین‌المللی در بندرانزلی دارد و تلاش داریم حمایت دانشی از منطقه آزاد بندر انزلی داشته باشیم. برای تحقق این امر، باید مشاغل مورد نیاز منطقه را نیز احصا کنیم.»

معاون تحقیقات، فناوری و نوآوری دانشگاه آزاد اسلامی در خصوص تفاوت دانش شهر و شهر دانش توضیح داد: «شهر دانش، دانش شهر و شهر دانش بنیان همگی یک مفهوم را دارند. در حال حاضر فعلاً در بندر انزلی و واحد نجف‌آباد بحث راه‌اندازی دانش شهر مطرح شده است. در واقع مشخص شده این دو شهر پتانسیل ایجاد دانش شهر را دارد، اما راه‌اندازی آن باید صبر کرد، چون کارهای زیادی برای اجرای آن وجود دارد.»

او در خصوص انتخاب واحد نجف‌آباد برای راه‌اندازی دانش شهر گفت: «در شهر نجف‌آباد ۵۰۰ هکتار زمین وجود دارد که این زمین می‌تواند یک دانش شهر را تشکیل دهد. المان‌های دیگر از جمله نزدیکی شهر به مراکز صنعتی، فضای عمومی و جغرافیایی شهر، فرصت دستیابی شهر به بازارها و... در این شهر وجود دارد و به همین دلیل باعث شد واحد نجف‌آباد به‌عنوان اولین واحد برای راه‌اندازی دانش شهر مطرح شود.»

دهقانی فیروزآبادی در پایان گفت: «الان باید نمایندگان مجلس، دولت و سرمایه‌گذاران خصوصی پای کار بیایند تا ایجاد دانش شهرها هرچه زودتر رقم بخورد؛ دانش شهرها یکی از خروجی‌های دانشگاه‌های نسل چهارم و پنجم خواهد بود.»

مباحث فرهنگی و اجتماعی جلوی ایجاد دانش شهرها در کشور را گرفته‌اند

روستاآزاد، رئیس سابق دانشگاه صنعتی شریف نیز در گفت‌وگو با «فرهنگستان» در خصوص مفهوم دانش شهر توضیح داد و با بیان اینکه جوامع مختلف در بحث تولید دانش و استفاده از آن در حوزه‌های مختلف بنا شاخص‌های متنوعی عمل می‌کنند و این مساله در هر کشوری متفاوت است، گفت: «مساله مهم در این حوزه آن است که باید ملت‌ها از یکدیگر یاد بگیرند و به شاخص‌های خود متکی نباشند.»

گفت. او توضیح داد: «بحث دانش شهر یک مفهوم است که مطرح شده تا این مفهوم معنی پیدا کند؛ به عبارت بهتر گاهی اوقات حرف از موضوعی زده شده و مفهوم آن موضوع مطرح می‌شود تا در یک زمانی به پختگی رسیده و کم‌کم اجرا شوند. مفهوم دانش شهر این است که یک شهر وجود دارد و در آن شهر تمام المان‌های زندگی دانش بنیان وجود دارد.»

او ادامه داد: «به عبارت بهتر در این شهر شرکت‌های دانش بنیان، دانشگاه‌ها، بازار، صندوق‌ها و بانک‌ها و نهادهای مالی، کارگزارها و پروژه‌ها حضور دارند. شهری که این مشخصات را داشته باشد، پارک نامیده می‌شود. یعنی تمام پارک‌های علم و فناوری این مشخصات را دارند. اما در دانش شهر علاوه بر این مشخصات، این شهر محل زندگی مردم نیز هست؛ یعنی به‌طور مثال ۶ نفری که شرکت دانش بنیان دارند، در همان محل نیز زندگی می‌کنند.»

معاون تحقیقات، فناوری و نوآوری دانشگاه آزاد اسلامی اضافه کرد: «در این شهر مدرسه، نانوایی، فروشگاه و تمام المان‌هایی که در یک شهر وجود دارند، حول محور دانش، آن شهر را تشکیل می‌دهند. به‌طور مثال شهر رفسنجان از چه مشخصه‌ای تشکیل شده و حول چه صنعتی است؟ مشخصه این شهر حول صنعت پسته است و در این شهر نانوائی و مدرسه و... نیز وجود دارد، اما شاکله شهر حول پسته شکل گرفته است. با به‌طور مثال شاکله شهر نیشابور حول صنعت معدن شکل گرفته است؛ دانش شهر شهری است که شاکله آن حول دانش و فناوری شکل گرفته باشد.»

دهقانی فیروزآبادی اظهار کرد: «دانشگاه آزاد اسلامی به‌عنوان بازیگر اصلی علم و فناوری تمام المان‌های یک دانش شهر از جمله زمین، مساحت، نیروی انسانی و... را دارد؛ بنابراین می‌تواند یکی از شروع‌کنندگان راه‌اندازی این دانش شهرها باشد.»

او با بیان اینکه صنعت شهر خوزستان حول محور نفت می‌چرخد، ادامه داد: «شهر عسلیوه نیز شهری است که حول محور نفت بنا شده است؛ بنابراین دانشگاه آزاد اسلامی سعی می‌کند از این ظرفیت‌ها، یعنی ظرفیت‌های دانشگاه و کشور مفهوم دانش شهر را جا بیندازد تا ایجاد این بنیان‌ها کلید بخورد.»

او با بیان اینکه نخستین دانش شهر این دانشگاه با رویکرد شهر هوشمند در واحد نجف‌آباد کلید خورد، تصریح کرد: «در حال حاضر جلساتی با نمایندگان مجلس برای راه‌اندازی این شهر برگزار شده است. همچنین به‌تازگی راه‌اندازی دانش شهر در بندر انزلی نیز با توجه به ویژگی‌های این شهر مطرح شده است.»

دکتر دهقانی فیروزآبادی در بازدید از دانشگاه آزاد اسلامی

بنابراین قرار شد اولین دانش شهر در واحد نجف‌آباد تأسیس شود؛ در واقع دانشگاه آزاد اسلامی اولین دانش شهر کشور را با توجه به پروژه ریلی تهران - اصفهان - نجف‌آباد، در این واحد دانشگاهی راه‌اندازی خواهد کرد و واحد نجف‌آباد کانون دانش شهر کشور خواهد شد. مسئولان دانشگاه آزاد اسلامی امیدوارند دانش شهر واحد نجف‌آباد بتواند به مرکز توسعه علمی کشور تبدیل شود. دانش شهری که قرار است با محوریت فناوری اطلاعات در زمین ۵۰۰ هکتاری این واحد تأسیس شود، می‌تواند در اقتصاد استان، منطقه و کشور مؤثر باشد.

بندر انزلی، دومین مقصد دانشگاه آزاد اسلامی برای ایجاد دانش شهر

بندر انزلی هدف دوم مسئولان دانشگاه آزاد اسلامی برای ایجاد دانش شهر است. دوازدهم شهریورماه بود که دکتر طهرانچی در دیدار مدیرعامل منطقه آزاد انزلی پیشنهاد راه‌اندازی دانش شهر در منطقه آزاد بندرانزلی را مطرح کرد. منطقه آزاد انزلی یکی از مناطق پراستعداد ایران است که در زمینه‌های علمی و فناوری فعالیت‌های بسیار داشته و وجود شرکت‌های دانش بنیان و مراکز علمی متعدد و رویکرد سازمان منطقه آزاد انزلی به توسعه علمی و پژوهشی، شرایطی را برای ایجاد شهر دانش فراهم کرده که در آینده‌ای نزدیک شاهد ایجاد آن در منطقه خواهیم بود. دانشگاه آزاد اسلامی یک واحد بین‌المللی در بندرانزلی دارد؛ بنابراین تلاش دارد در آینده پژوهی منطقه، منطق با اتفاقات اجتماعی و تحولات، حمایت دانشی از منطقه آزاد بندرانزلی داشته باشد. مسئولان دانشگاه برای تحقق این امر، می‌خواهند مشاغل مورد نیاز منطقه را احصا و فناوری آموزشی شغل محور را با استفاده از ظرفیت‌های منطقه ارائه کنند. به اعتقاد دکتر طهرانچی، علم و ثروت و فناوری از دانش شهرها بیرون می‌آید نه دانشگاه، بنابراین می‌توان با استفاده از تجربه ربع رشیدی، منطقه آزاد بندرانزلی را به دانش شهر تبدیل کرد تا حلقه علم، تجارت و زندگی را در کنار یکدیگر داشته باشیم.

شاکله دانش شهر حول دانش و فناوری شکل گرفته است

روح الله دهقانی فیروزآبادی، معاون تحقیقات، فناوری و نوآوری دانشگاه آزاد اسلامی در گفت‌وگو با «فرهنگستان» در خصوص مفهوم دانش شهرها و لزوم ایجاد این شهرها سخن

همچنین نباید این مساله را فراموش کرد که جوامع همانند یکدیگر نیستند. به عبارت دیگر یک جامعه برای اینکه بتواند با قدم‌های بلندی در مسیر رشد حرکت کند، اگر بتواند فرهیختگان خود را در یک جزیره با هدف پشتیبانی کشورش در مسیر علم و دانش و توسعه این حوزه جمع کرده و به آنها بیشتر از دیگر اقشار توجه کند، به موفقیت خواهد رسید؛ چراکه طبیعتی است که مجموعه فرهیخته و نخبه هر کشوری می‌تواند باعث ارتقای کل آن جامعه شود.»

او تصریح کرد: «قطعا جوامع نمی‌توانند به همه اقشار جامعه خود به یک اندازه رسیدگی کنند، از این رو بهتر است تمام توان خود را برای قشر نخبگان بگذارند تا آنها بتوانند از طریق ایجاد ارزش افزوده در جامعه، باعث ارتقای کل کشورشان شوند. ما نیز اگر بتوانیم به فرهیختگان و نخبگان بیش از دیگران توجه داشته باشیم، امید است این قشر بتواند فاصله جامعه‌شان را با جامعه جهانی کاهش دهند و در مجموع باعث رشد بخش‌های مختلف علمی در کشور شوند.»

رئیس سابق دانشگاه صنعتی شریف اظهار کرد: «در بسیاری از کشورها بالاخص کشورهای پیشرفته مجموعه‌هایی ایجاد شده که از نظر رسیدگی به فرهیختگان، دست‌شان باز است، تا جایی که حتی در کشورهایی مانند هند و روسیه نیز شهر یا شهرک‌هایی ایجاد شده که همه مؤلفه‌های شهری را دارند، اما در آن تنها قشر نخبگانی زندگی می‌کنند.

این کشورها در نظر دارند از طریق این شهر و شهرک‌ها بتوانند در نهایت کل کشورشان را ارتقا دهند. البته این مساله تنها مختص این کشورها نیست، بلکه چین، انگلستان و... در این زمینه پیشتاز هستند.»

روستاآزاد گفت: «اثرگذاری دانش شهرها در وضعیت کشور به معماری آن بستگی زیادی دارد، چراکه گاهی می‌بینیم صرفاً در ایجاد این شهرها، کپی کاری صورت می‌گیرد و اگر این اتفاق بیفتد، سهم مهلکی را شاهد خواهیم بود و عملاً این دانش شهرها برای کشور خروجی‌ای نخواهند داشت، در حالی که اگر فرد با بصیرتی بحث معماری این دانش شهرها را برعهده بگیرد، تصور می‌کنم ظرف پنج سال می‌توان به دانش شهر واقعی رسید.»

او اظهار کرد: «پارک علم و فناوری پردیس را می‌توان تاحدودی به‌عنوان دانش شهر قلمداد کرد، اما قطعاً نوع مدیریت و بصیرت اداره‌کنندگان دانش شهرها در اثرگذاری آن نقش خواهد داشت؛ با این حال معتقدم اگر فردی جدی در این حوزه ورود کند، می‌توان بعد از گذشت پنج سال اولین نشانه‌های موفقیت این دانش شهرها را به چشم دید، اما اگر غیر این باشد، حتی ۲۰ سال هم بگذرد، عملاً اتفاقی در کشور رخ نخواهد داد.»

رئیس سابق دانشگاه صنعتی شریف درباره عدم تمایل دانشگاه‌های بزرگ کشور به ایجاد دانش شهرها بیان داشت: «در کشور ما بیش از آنکه بحث علم و فناوری در دانشگاه‌ها مطرح باشد، مباحث فرهنگی و اجتماعی مطرح شده است؛ یعنی نگاه‌ها این‌گونه بود که وقتی فردی مدرک لیسانس دریافت می‌کند، یک فرد شاخص اجتماعی تلقی می‌شد. به عبارت دیگر، سنگ بنیان ایجاد دانشگاه در ایران مباحث فرهنگی بوده است و همانند این مساله را در دو دانشگاه شاخص بیروت می‌بینیم که هر دو پایگاه یک پایگاه فرهنگی، اجتماعی و سیاسی بین دو کشور آمریکا و فرانسه بوده‌اند تا دانشگاهی که مباحث علمی در آن دنبال شود.»

روستاآزاد در همین زمینه توضیح داد: «امروزه در کشور ما نیز عنوان می‌شود که افراد باید به دانشگاه بروند تا علاوه بر جایگاه فرهنگی و اجتماعی، دیگر نیاز نباشد خیلی کار کنند. قطعاً تا زمانی که انگیزه فرد و خانواده‌ها از تحصیل این باشد که تشخص پیدا کرده و کار سنگین انجام ندهد، مشخص است که از چنین دانشگاهی نمی‌توان به مأموریت‌هایی که برای دانش شهرها تعیین شده، دست پیدا کرد.»

۱۲۰ گیگ اینترنت رایگان
به اساتید دانشگاه‌ها تعلق گرفت

وزیر ارتباطات از ارائه اینترنت هدیه ۱۲۰ گیگابایتی به اساتید دانشگاه‌های کل کشور خبر داد. محمدجواد آذری جهرمی در توییت نوشت: «در شرایط کرونا و برای حمایت از آموزش مجازی کارآمد، هدیه ناقابل برای اساتید دانشگاه‌های کل کشور آماده کرده‌ایم.» وی گفت: «اساتید دانشگاه‌های کل کشور شامل دانشگاه‌های دولتی، آزاد و علوم پزشکی با مراجعه به سایت icigt@ir می‌توانند بسته اینترنت هدیه ۱۲۰ گیگابایت را دریافت کنند.» وزیر ارتباطات گفت: «جزئیات هدیه مخصوص دانشجویان نیز به زودی اعلام می‌شود.»

رقابت هزار و ۶۷۷ برگزیده المپیاد علمی دانشجویی در روز جمعه ۲۵ مهر احسان جمالی روز شنبه در گفت‌وگو با ایرنا در خصوص برگزاری مرحله نهایی بیست و پنجمین المپیاد علمی دانشجویی کشور در سال ۹۹ اظهار داشت: «مرحله نهایی المپیاد علمی دانشجویی کشور روز جمعه ۲۵ مهرماه در دانشگاه‌های واقع در مراکز دهگانه کشور شامل پردیس فنی و مهندسی شهید عباسپور دانشگاه شهید بهشتی، دانشگاه مازندران (بابلسر)، دانشگاه تبریز، دانشگاه بوعلی سینا (همدان)، دانشگاه رازی کرمانشاه، دانشگاه اصفهان، دانشگاه شیراز، دانشگاه شهید باهنر کرمان، دانشگاه فردوسی مشهد و دانشگاه شهید چمران اهواز برگزار می‌شود.» جمالی تعداد راه‌یافتگان به مرحله نهایی بیست و پنجمین المپیاد علمی دانشجویی در ۲۳ رشته را هزار و ۶۷۷ نفر اعلام کرد و گفت: «این تعداد را ۶۰۹ نفر زن و هزار و ۶۸ نفر مرد تشکیل می‌دهند.» به گفته وی، برگزیدگان ۲۳ رشته المپیاد علمی دانشجویی سال ۹۹ برای شرکت در مرحله نهایی شنبه پنجم مهرماه از طریق سازمان سنجش آموزش کشور معرفی شدند. دبیر المپیاد علمی دانشجویی کشور درباره مهم‌ترین نکاتی که دانشجویان باید به آن توجه کنند، خاطرنشان کرد: «برنامه زمان‌بندی آزمون‌ها در سایت مرکز المپیاد به نشانی اینترنتی <http://olympiad.sanjesh.org> قابل دریافت است؛ همچنین آزمون‌ها به‌صورت تشریحی فقط در روز جمعه ۲۵ مهرماه از ساعت هفت صبح تا ۱۸ بعدازظهر برگزار می‌شود.»